

Publieksonderzoek actuele muziek Rotterdam

Het publiek voor actuele muziek in Rotterdam; achtergronden, meningen en wensen van 112 concertbezoekers

Amsterdam, 19 oktober 2000

Rento Zoutman
Bram van Dijk

"Muziek is niet altijd mooi en moet dat ook niet zijn. Er zijn hele gemene en lelijke muziekstukken gemaakt. Die zijn een weerspiegeling van alles wat er is".

Inhoudsopgave

1	Aanleiding en probleemstelling	3
1.1	Uitwerking probleemstelling en onderzoeksopzet	3
1.2	Terminologie	4
1.3	Opbouw rapport	5
2	Achtergrond van het publiek	6
2.1	Leeftijd, herkomst en opleiding	6
2.2	Muzikale interesse	6
3	Uitgaansgedrag publiek voor actuele muziek	9
3.1	Bezoek aan culturele activiteiten	9
3.2	Bezoek aan muziekpodia in Rotterdam	10
3.3	Mediagebruik	11
4	De mening van het publiek over de concertlocaties	12
5	Beeldvorming over het publiek	16
6	De toekomst van actuele muziek in Rotterdam	17
7	Samenvatting en conclusies	19
Bijlage 1	Vragenlijst interviews onderzoek concertbezoekers	21
Bijlage 2	locaties/concertdata publieksonderzoek	25
Bijlage 3	Lijst gespreksthemas ronde tafelgesprekken	26
Bijlage 4	Waardering concertzalen	27
	Literatuur	28

1 Aanleiding en probleemstelling

In 1999 heeft de afdeling Culturele Zaken van de gemeente Rotterdam de Rotterdamse Kunststichting (RKS) verzocht onderzoek te (laten) verrichten naar het publiek voor actuele muziek. Concreet gaat het om het publiek van concert-en congresgebouw De Doelen¹, de concerten in Lantaren/Venster, Dodorama en Nighttown Theater (Jazz in Popular)².

De gemeente Rotterdam is niet in de eerste plaats geïnteresseerd in cijfers over publieke belangstelling en voorkeuren, maar wil eerder een kwalitatief beeld krijgen van het publiek dat deze concerten bezoekt. De Kunststichting stelt vast dat het publiek voor hedendaagse gecomponeerde muziek niet of maar zeer beperkt groeit. De inspanningen van organisatoren om het publiek aan zich te binden leiden eerder tot een toename van het aantal bezoeken per geïnteresseerde dan tot een absolute toename van het aantal bezoekers (brief Rotterdamse Kunststichting d.d.17 september 1999). Volgens de RKS bestaat over het publiek voor actuele muziek een stereotypisch beeld bij diegenen die zelf niet tot dat publiek behoren: het is klein, elitair en eenkennig, een 'inner circle' van personen die elkaars concerten komen bekijken. Een subcultuur die voor een meer algemeen cultureel geïnteresseerd publiek weinig toegankelijk is. Dit oordeel klinkt ook door in de politieke discussies over actuele muziek, bijvoorbeeld in de gemeentelijke raadscommissie voor Culturele Zaken.

1.1 Uitwerking probleemstelling en onderzoeksopzet

De Kunststichting heeft opdracht gegeven aan het onderzoek-en adviesbureau Van Dijk, van Soomeren en Partners (DSP) om door middel van kwalitatief onderzoek in beeld te brengen wat kenmerken en opinies van het publiek van moderne muziek zijn. De volgende aspecten zijn daarbij onderzocht:

- De *achtergrond van de belangstelling voor actuele muziek*: hoe is de belangstelling voor deze muziek ontstaan? Hoe heeft deze zich bij de betreffende bezoekers in de loop der tijd ontwikkeld? Is er een relatie tussen de voorkeuren voor deze muziek en andere culturele voorkeuren?
- Het *uitgaansgedrag van deze publieksgroep*: hoe vaak bezoekt men concerten van actuele muziek? Bezoekt men ook andere concerten? Hoe vaak?
- De mening van het publiek over *de locaties* in Rotterdam waar nu de concerten plaatsvinden (faciliteiten, sfeer)
- *Beeldvorming van het publiek*: het publiek voor actuele muziek staat bij velen bekend als betrekkelijk elitair. Wat vinden de betreffende concertbezoekers daar zelf van?

Noot 1 De series Meditteraniser la musique, strijkkwartetten van deze eeuw en de concerten van het Doelenensemble.

Noot 2 Stichting Jazz in Popular is verantwoordelijk voor de programmering van de jazzconcerten die plaatsvinden in Nighttown Theater. Wanneer in dit rapport de programmering wordt aangeduid, dan wordt Jazz in Popular genoemd. Wanneer het gaat om de locatie dan wordt Nighttown Theater genoemd. Geïnterviewde Bezoekers onderscheiden beiden soms niet: zij noemen dan de locatie Popular.

- *De toekomst van de actuele muziek in Rotterdam*: wat zou er naar de mening van de concertbezoekers op het gebied van actuele muziek moeten gebeuren? Waar dienen prioriteiten te liggen?

Het onderzoek heeft niet als doel gehad om tot een volledig representatief beeld te komen van het publiek voor actuele muziek. Daartoe zou een grootschaliger onderzoek opgezet moeten worden. Dit onderzoek beperkt zich tot een verkenning van de kenmerken en voorkeuren van een groep bezoekers van de podia De Doelen, Lantaren/Venster, Dodorama en Nighttown Theater (Jazz in Popular). De resultaten ervan geven een goede indicatie, maar kunnen niet zonder meer van toepassing verklaard worden op de gehele groep concertbezoekers van de vier podia.

Onderzoeksopzet

DSP heeft in de periode van april tot juni 2000 korte interviews gehouden met 112 bezoekers op de vier concertlocaties die hiervoor zijn aangegeven. In bijlage 1 treft u de lijst met vragen aan die bij de interviews gehanteerd is. Bij de selectie van geïnterviewden is uitgegaan van een gelijke verdeling over de vier locaties en is zo veel mogelijk gestreefd naar een spreiding in leeftijd en sekse. In overleg met de contactpersonen van de vier podia (programmeurs en bestuursleden) zijn voor elke locatie zo representatief mogelijke concerten gekozen. Dit heeft geresulteerd in interviews op acht concertavonden, waar bezoekers voorafgaand aan het concert of in de pauze zijn geïnterviewd (zie voor een overzicht van de concerten bijlage 2)

Aansluitend op de interviews zijn op 27 en 28 juni 2000 bij de Rotterdamse Kunststichting twee ronde tafelgesprekken georganiseerd met geïnterviewde concertbezoekers die hiertoe desgevraagd bereid waren. Het verkennend karakter van het onderzoek maakt deze ronde tafelgesprekken tot een geschikte vorm van dataverzameling.

In de gesprekken, die ieder ongeveer twee uur duurden, is ingegaan op de achtergronden en de ontwikkeling van de muzikale interesses, op de vier Rotterdamse podia voor actuele muziek, de beeldvorming van het publiek en de toekomst van moderne muziek in Rotterdam. Er was gelegenheid voor de deelnemers om over bijv. de locaties, het publiek en de toekomst van de moderne muziek met elkaar te discussiëren, hetgeen nieuwe inzichten opleverde. In eerste instantie hadden zich achttien deelnemers voor de ronde tafelgesprekken aangemeld. Uiteindelijk hebben tien personen deelgenomen. Elke deelnemer werd als tegenprestatie beloond met een gratis concertbezoek op een van de vier locaties.

Op deze plek danken wij de respondenten, de deelnemers aan de ronde tafelgesprekken en de directies en programmeurs van de vier podia voor hun medewerking aan het onderzoek.

1.2 Terminologie

Om verwarring te voorkomen over de muziek waar het in dit onderzoek om gaat, is een korte toelichting op zijn plaats. Daarbij gaan we uit van de definities die door de opdrachtgever, de Rotterdamse Kunststichting, gehanteerd worden. Deze sluiten naar onze indruk goed aan bij de terminologie zoals die ook landelijk gangbaar is.

Binnen de discipline muziek wordt door de RKS onderscheid gemaakt tussen gecomponeerde muziek, jazz en geïmproviseerde muziek, popmuziek en amateurmuziek. Andere termen die gebruikt worden voor 20^e eeuwse muziek zijn 'nieuwe muziek', 'moderne muziek' en hedendaagse muziek. Hiermee wordt veelal de gecomponeerde muziek aangeduid en niet bijvoorbeeld de popmuziek, hetgeen natuurlijk wel een vorm van hedendaagse muziek is.

Sinds enkele jaren wordt ook de term 'actuele muziek' gebruikt, als overkoepelende term voor diverse hedendaagse stromingen in de 'serieuze' muziek. Meer precies wordt bedoeld muziek van na de Tweede Wereldoorlog tot aan vandaag, waaronder gecomponeerde muziek, moderne jazz, geïmproviseerde muziek, elektronische muziek en (sommige vormen van) avant-garde rock met inbegrip van alle niet westerse varianten. Bovendien wordt door gebruik van de term actuele muziek een onderlinge verbinding gelegd tussen de genoemde muzieksoorten. Er is dus een aanzienlijk verschil tussen de inhoud van begrippen actuele muziek en hedendaagse muziek, waarmee immers uitsluitend de gecomponeerde muziek wordt bedoeld die voortkomt uit de Europese componeertraditie (brief Rotterdamse Kunststichting d.d.17 september 1999).

Het object van dit onderzoek is, gelet op de voorgaande definities, de actuele muziek. Op de vier concertlocaties vinden we immers geheel verschillende stromingen terug, van het strijkkwartet bij De Doelen, tot geïmproviseerde muziek en avant-garde rock bij Dodorama en jazz in Popular. In het concertprogramma van Lantaren/Venster komen verschillende stromingen aan bod.

De geïnterviewde bezoekers zien de term 'moderne muziek' als een verzamelterm voor allerlei stromingen, zo bleek uit de ronde tafelgesprekken. In dit rapport zullen wij de term 'actuele muziek' hanteren, behalve daar waar door geïnterviewden zelf andere termen gebruikt worden.

1.3 Opbouw rapport

In het rapport worden de resultaten van zowel de interviews als de ronde tafelgesprekken per onderscheiden thema uit de probleemstelling weergegeven. In hoofdstuk 2 gaan we in op de achtergrond van het publiek en geven we enkele voorbeelden van ontwikkeling van muzikale interessen. Hoofdstuk 3 gaat over het uitgaansgedrag van de geïnterviewde concertbezoekers: bezoekt men ook andere culturele activiteiten en andere muziekpodia in Rotterdam dan het podium waar men is geïnterviewd? In hoofdstuk 4 volgt de mening van het geïnterviewde publiek over de vier podia die in dit onderzoek centraal staan. De beeldvorming over het publiek voor actuele muziek in Rotterdam komt in hoofdstuk 5 aan bod en daarna de meningen over de toekomst van deze muziek in de stad. Tot slot formuleren wij enkele conclusies (hoofdstuk 7).

2 Achtergrond van het publiek

2.1 Leeftijd, herkomst en opleiding

In totaal zijn 112 concertbezoekers geïnterviewd, verdeeld over vier locaties:

Lantaren/Venster	: 25
De Doelen	: 28
Dodorama	: 32
Nighttown Theater	: 27

Van de 112 bezoekers zijn er 67 man en 45 vrouw. De leeftijd van de geïnterviewde bezoekers loopt sterk uiteen, van 19 tot 71 jaar); het zwaartepunt ligt bij de leeftijdsgroep tussen 30 en 40 jaar (ca. 35% van de bezoekers bevindt zich in deze groep). Meer dan de helft van de geïnterviewde bezoekers (58%) komt uit Rotterdam en 11% uit Den Haag.

De overige bezoekers (31%) komen uit de regio Rijnmond en enkele uit andere plaatsen in Nederland.

Het opleidingsniveau van het publiek is relatief hoog, hetgeen overeenkomt met landelijk onderzoek naar het kunstpubliek: 73% van de respondenten heeft een opleiding op het niveau van Hoger Beroeps Onderwijs of Wetenschappelijk Onderwijs³.

2.2 Muzikale interesse

Hoe zijn de geïnterviewde bezoekers geïnteresseerd geraakt in actuele muziek? Hoe heeft deze belangstelling zich ontwikkeld?

In de rondetafelgesprekken zijn deze vragen aan de orde geweest. Ze leidden tot zeer uiteenlopende antwoorden. Een overeenkomst tussen de deelnemers aan de ronde tafelgesprekken is dat ze veelal een brede muzikale belangstelling hebben, die zich niet beperkt tot jazz, hedendaagse gecomponeerde muziek of popmuziek. Sommigen hebben van huis uit een belangstelling voor klassieke muziek, maar raken op een bepaald moment in hun leven geïnteresseerd in bijvoorbeeld freejazz of hedendaagse gecomponeerde muziek. Voor die verschuiving van muzikale voorkeuren worden verklaringen gegeven die sterk te maken hebben met belangrijke momenten in de 'muzikale carrière' van de geïnterviewden. Dit kan het best geïllustreerd worden met citaten uit de ronde tafelgesprekken:

'Mijn vader was een liefhebber van klassieke muziek. Na de oorlog kwamen vrienden bij mij aan met muziek van Dizzy Gillespie en Charlie Parker en ze zeiden: 'Dit is geen flauwekul, Peter! Toen ben ik aan jazz verslingerd geraakt. George Shearing vond ik geweldig. Mijn vrouw hield van popmuziek. Ik ontdekte vooral de krautrock (muzikale stroming in Duitsland, RZ) en Zappa. Ik ben de jazz altijd trouw gebleven en op een gegeven moment in de free jazz beland. Ik heb heel veel leuke muziek mogen horen'.

Interviewer: Wat is daar mooi aan?

Ja, dat weet ik niet. We hadden toen met Hothouse (een jazzpodium in Leiden) een programmeur die verschrikkelijke muziek programmeerde. Ik houd onder meer van Jaap Blonk en Braaxtaal, vooral omdat het 'wereld-drama' zo doorklinkt in zijn muziek. Het is fascinerend om iemand vreselijk

Noot 3 Zie onder meer de rapportage Het bereik van de kunsten, Sociaal en Cultureel Planbureau, maart 2000.

te keer te zien gaan en dat deze daarna toch weer een rustig prater blijkt te zijn'.

'Goede muziek en slechte muziek onderscheiden zich door één ding: emotie. Het is alleen goed wanneer het ook goed 'gebracht' wordt. Muzikanten als Albert Ayler en John Coltrane stralen pure emotie uit. Een muzikant moet een bepaalde reden hebben om zich te uiten en daarnaast moet hij zijn instrument goed kunnen bespelen. Het is niet voldoende wanneer iemand alleen 'zijn best doet'. Ook de 'merkbare vrijheid' en de sfeer zijn belangrijk'.

'Ik herinner me van vroeger thuis alleen kinderliedjes op de radio. Verder hadden we geen muziek. Mijn broer is vijf jaar ouder en hij ontdekte de rock'n roll. Daar vond ik niets aan. Pas later heb ik de jazz ontdekt. Ik had een radiootje gekregen en toen ontdekte ik muziek die ik mooi vond: dat was jazz. Pas toen ik in B14 (voormalige Rotterdamse jazzclub) Albert Ayler en Eric Dolphy live had gezien begon het echt. Pas toen ging het leven voor me. Wat betreft de klassieke muziek vind ik Oestvolkskaya fantastisch. Die heb ik leren kennen via de TV uitzending van Reinbert de Leeuw. Op die manier ben ik ook met wereldmuziek in aanraking gekomen. Je komt zo vaak toevallig goede muziek tegen. Met de heruitgaven op CD's is die mogelijkheid nog groter geworden'.

'In het gezin waar ik uit kom was er altijd muziek, gewoon thuis en vooral bij feestjes. Ik associeer muziek vooral met plezier en dans. Dat ging eerst via het carnaval, al lijkt dat een groot cliché. Ik zag als kind niet alleen de andere kinderen, maar ook mijn ouders en opa's en oma's plezier hebben.....Ik had het geluk dat aan de overkant van mijn huis een platenzaak was en ben heel veel gaan luisteren. Mijn eerste piekervaring was een live opname van een concert van Miles Davis in Japan. Zo'n moment vergeet je nooit meer: muziek die je doet vergeten waar je bent. Vrienden hebben mij toen meegenomen naar concerten in Amsterdam. Live muziek grijpt nog meer aan dan van de plaat. Je moet iets in muziek herkennen, maar tegelijkertijd heb je soms het gevoel dat het nooit op die manier zou kunnen....Ik heb zelf ook gezongen: liederen van Poulenc. Hedendaagse muziek vind ik het meest interessant, omdat het om mensen gaat die nu met de worsteling van het muziek maken bezig zijn. Het is leuk die mensen te ontmoeten'.

'Mijn vader had een gigantische collectie klassieke muziek. Tot mijn twaalfde jaar heb ik ook nooit andere muziek dan klassieke gehoord. Ik las ook veel over muziek, in die tijd over Beethoven, waarvoor ik een soort prepuberale adoratie had. In 1970 heb ik ingetekend op de strijkkwartetten van Schönberg en Webern, die toen via een zomeractie in een 'box' uitgebracht werden....In hetzelfde jaar hoorde ik op de radio de wereldpremière van een muziekstuk van Mauricio Kagel, dat is gebaseerd op een deconstructie van Beethoven'. Toen is het vrij snel gegaan. Het had ook wel iets van je afzetten tegen het milieu waar je vandaan komt. Maar dan anders dan mijn zus, die naar Radio Caroline luisterde. Mijn vader heeft nog wel eens een radio uit het raam gegooit.

Popmuziek ben ik pas eind jaren '70 leuk gaan vinden. Dat kwam vooral doordat ik wel eens mensen op bezoek kreeg die dan liever hadden dat ik geen muziek draaide. Toen ben ik popmuziek gaan kopen. Maar toen was de vraag weer: waarom koop je nou geen gewone popmuziek?'

Uit de rondetafelgesprekken blijkt dat de deelnemers langs verschillende wegen met 'hun' muziek in aanraking zijn gekomen: via familie (daar begon het vaak met een voorkeur voor klassieke muziek, maar voor de jongere generaties ook met popmuziek), doordat ze in hun jeugd naar de radio luisterden of doordat ze door vrienden of kennissen meegenomen werden naar

een concert. Dit komt overeen met de resultaten van onderzoek uit 1999 naar het jazzpubliek (Motivaction, 1999).

In dat onderzoek wordt tevens geconstateerd: 'Een tamelijk grote groep geeft aan een zeer brede muzieksmaak te hebben en veel soorten muziek te waarderen'. Uit de ronde tafelgesprekken blijkt dat de meeste deelnemers ook tot deze groep 'muzikale omnivoren' behoren. Alhoewel de meesten een voorkeur hebben voor een bepaalde muziekstroming, gaat hun interesse ook uit naar andere gebieden. Bij sommigen is dat naar andere kunstdisciplines dan de muziek, bijvoorbeeld dans of beeldende kunst.

3 Uitgaansgedrag publiek voor actuele muziek

Bezoeken de geïnterviewde concertgangers andere culturele activiteiten? Hoe vaak doen zij dat? En bezoeken zij wel eens andere muziekpodia dan het podium waar zij geïnterviewd zijn? Hoe informeren zij zich over de concerten? Door middel van deze vragen is in het onderzoek het uitgaansgedrag van de geïnterviewde concertbezoekers in kaart gebracht.

3.1 Bezoek aan culturele activiteiten

Aan de geïnterviewden is niet alleen gevraagd welke culturele activiteiten zij bezoeken, maar ook met welke regelmaat zij dat doen. In de volgende tabel zijn de resultaten weergegeven.

Tabel 1 Bezoek aan culturele activiteiten

culturele activiteit	bezoekt deze nooit	bezoekt deze soms	bezoekt deze regelmatig	bezoekt deze vaak	weet niet
bioscoop / filmhuis	16 (14%)	45 (40%)	39 (35%)	11 (10%)	1 (1%)
toneelvoorstelling	32 (28%)	67 (60%)	9 (8%)	3 (3%)	1 (1%)
concert klassieke muziek	29 (26%)	42 (38%)	21 (19%)	20 (17%)	-
dans / balletuitvoering	40 (36%)	55 (49%)	12 (11%)	5 (4%)	-
cabaretvoorstelling	71 (63%)	30 (27%)	8 (7%)	2 (2%)	1 (1%)
popconcert	54 (48%)	45 (40%)	9 (8%)	3 (3%)	1 (1%)
jazzconcert	31 (28%)	41 (36%)	23 (21%)	17 (15%)	-
concert hedendaags gecomponeerde muziek	19 (17%)	48 (43%)	32 (39%)	13 (11%)	-
museum	6 (5%)	44 (39%)	38 (34%)	23 (21%)	1 (1%)
galerie	31 (28%)	43 (38%)	18 (16%)	19 (17%)	1 (1%)

Wanneer we deze cijfers vergelijken met die van het landelijk Aanvullend Voorzieningen Onderzoek (AVO)⁴, dan valt op dat de geïnterviewde bezoekers hoger scoren dan het gemiddeld bezoek aan culturele activiteiten van de Nederlandse bevolking. Vergeleken met de Nederlandse bevolking bezoeken meer geïnterviewde concertbezoekers wel eens (soms, regelmatig of vaak) de bioscoop, een toneelvoorstelling, een klassiek concert, een balletvoorstelling, een museum of galerie. Alleen voor cabaret geldt dat de geïnterviewde concertbezoekers minder dan Nederlanders gemiddeld doen wel eens een cabaretvoorstelling bezoeken. Net als bij de Nederlandse bevolking is ook onder de concertbezoekers het museum en de bioscoop het meest populair (zie de tabel hierboven: het aantal concertbezoekers dat regelmatig of vaak museum of bioscoop bezoekt is hoger dan bij de andere activiteiten).

Het positieve beeld dat hiervoor geschetst wordt van de cultuurparticipatie van de geïnterviewde concertbezoekers ten opzichte van de Nederlandse bevolking moet wel enigszins gerelativeerd worden vanwege de verschillen in vraagstelling tussen dit onderzoek en het AVO. In het AVO wordt gevraagd of men in de afgelopen twaalf maanden een bepaalde instelling heeft bezocht; in ons onderzoek is deze vraag algemener gesteld ('zou u kunnen aangeven welke van de volgende culturele activiteiten u bezoekt en hoe vaak u dat doet?'). Dat laat meer ruimte voor een positieve beantwoording dan de vraag in het AVO.

Noot 4 Het AVO is een vierjaarlijks onderzoek van het Sociaal en Cultureel Planbureau om gegevens te verkrijgen over het gebruik van een groot aantal maatschappelijke en culturele voorzieningen door de Nederlandse bevolking. Het onderzoek richt zich zowel op meting van het gebruik van voorzieningen als op meting van kenmerken die een huishouden en de individuele personen binnen een huishouden karakteriseren.

De helft van de geïnterviewden bespeelt zelf een muziekinstrument (61 personen, 55%). Het merendeel (80%) doet dit als amateur, 20% als professional. In vergelijking met het landelijke cijfers is het aantal personen dat een muziekinstrument bespeelt vrij hoog: gemiddeld bespeelt één op de vijf Nederlanders een instrument (Sociaal en Cultureel Planbureau, 2000).

3.2 Bezoek aan muziekpodia in Rotterdam

In de interviews is vervolgens gevraagd naar het concertbezoek in Rotterdam in de afgelopen 12 maanden op de vier locaties Lantaren/Venster, De Doelen, Dodorama en Nighttown Theater (Jazz in Popular).

Wanneer deze gegevens vergeleken worden met het aantal geïnterviewden per locatie, dan komt in beeld hoeveel bezoekers wel eens een andere locatie bezoeken dan die waar ze geïnterviewd zijn. In Nighttown werd 24% van de respondenten geïnterviewd, in Dodorama 29%, De Doelen 22% en Lantaren /Venster 22%.

In de volgende tabel valt te lezen hoeveel van de 112 geïnterviewde bezoekers wel eens een van de vier podia bezoeken:

Tabel 2 Bezoek aan concerten op de vier locaties

bezoek aan concerten in	Lantaren/Venster	De Doelen	Dodorama	Nighttown Theater
Ja	42 (38%)	33 (30%)	43 (38%)	45 (40%)
nee	70 (62%)	79 (70%)	69 (62%)	67 (60%)

Hieruit valt op te maken dat Nighttown Theater en Lantaren/Venster het meest bezocht worden door bezoekers die niet op die locatie geïnterviewd zijn (16% van de geïnterviewde bezoekers is niet in Nighttown of Lantaren/Venster geïnterviewd, maar geeft wel aan deze locaties te bezoeken). Dodorama en De Doelen worden, in vergelijking met Lantaren/Venster en Nighttown, maar door relatief weinig bezoekers bezocht die op de andere locaties geïnterviewd zijn (De Doelen door 8% en Dodorama door 9% van de geïnterviewde bezoekers).

Hoe is het gesteld met de 'cross over' tussen publieksgroepen? Uit de gegevens blijkt dat er relatief veel bezoekers van Nighttown Theater (Jazz in Popular) ook wel eens naar Dodorama gaan. Omgekeerd geldt hetzelfde. De geïnterviewde bezoekers van De Doelen bezoeken zelden of nooit Dodorama of Nighttown Theater. Wel is er enige overlap tussen het publiek dat Lantaren/Venster bezoekt en het publiek dat in De Doelen de serie *Mediterraniser la musique* bezoekt.

In de ronde tafelgesprekken is gevraagd naar de motivatie van de bezoekers om bepaalde podia wel of niet te bezoeken. Waarom kiest men voor bezoek aan één podium en laat men een ander podium waar vergelijkbare muziek geprogrammeerd wordt links liggen? Dit leverde geen duidelijk beeld op. Men noemde uiteenlopende redenen. Van 'het komt er niet van, al neem ik het me wel voor' tot 'ja, daar kom ik eigenlijk nooit'. Uit de antwoorden bleek dat naast de programmering de sfeer van een podium sterk mee bepaalt of men daar komt.

3.3 Mediagebruik

Hoe informeren de concertbezoekers die zijn geïnterviewd zich over het aanbod? Op de vraag hoe zij te weten waren gekomen dat het concert van die avond zou plaatsvinden antwoordden 51 geïnterviewden dat te weten via de programmafolder van de betreffende zaal. Daarnaast meldden 50 geïnterviewden van het concert gehoord te hebben via vrienden/bekenden. Alle andere mogelijkheden (aankondiging in een dag,-week of huis aanhuis blad), de ladderadvertentie, Radio Rijnmond of R'uit Magazine scoorden aanzienlijk lager.

4 De mening van het publiek over de concertlocaties

De geïnterviewde concertbezoekers zijn in de gelegenheid gesteld om door een rapportcijfer een waardering te geven van verschillende aspecten van de locatie waar ze het concert bijwoonden. Het gaat om:

- a het aanbod van actuele muziek in de betreffende zaal;
- b de mate waarin de concerten in die zaal tot hun recht komen;
- c de sfeer rondom de concerten in die zaal;
- d de klantvriendelijkheid van het personeel;
- e het gemak waarmee je aan een kaartje kunt komen;
- f de prijs van de toegangskaartjes voor de concerten.

Ook in de ronde tafelgesprekken is aan deze aspecten aandacht besteed. Hierna geven we de resultaten van beiden op deze aspecten weer:

Aanbod van hedendaagse muziek in de betreffende zaal

Ad a: De meest voorkomende scores zijn hier zevens en achten voor alle locaties. De Doelen krijgt van dertien van de geïnterviewde bezoekers (46%) een acht. Voor Jazz in Popular geven acht geïnterviewden (30%) een acht voor het aanbod. In Dodorama is dit bij tien respondenten het geval (31%) en bij Lantaren/Venster bij vijf (20%). Hierbij moet aangetekend worden dat in Lantaren/Venster en Dodorama bijna de helft van de geïnterviewden deze vraag niet beantwoord heeft.

Uit de ronde tafelgesprekken blijkt dat men over het algemeen tevreden is over het concertaanbod: er is veel keus en de kwaliteit is goed. De kritiek spitst zich toe op andere aspecten.

De mate waarin concerten in de betreffende zaal tot hun recht komen

Ad b: De hoge non respons geldt in Lantaren/Venster en Dodorama ook voor de vraag naar de mate waarin concerten tot hun recht komen in de betreffende zaal. Ook hier scoort De Doelen weer hoog bij haar publiek: 47% van de respondenten kent hieraan een acht toe. Dat geldt voor 24% van de geïnterviewde Lantaren/Venster bezoekers, 22% van die van Nighttown Theater en 19% van de Dodorama bezoekers. Opvallend was verder dat eenderde van de geïnterviewde Nighttown Theaterbezoekers een zes of lager scoorde op dit aspect (zie voor een overzicht van de scores de tabel in bijlage 4). Dodorama heeft een fanatieke schare 'volgelingen' die consequent tiene scores op alle aspecten, behalve (voor ons onverklaarbaar) de programmering.

De sfeer rondom de concerten

Ad c: De sfeer rondom de concerten in de betreffende zaal wordt door meer dan de helft van de Lantaren/Venster bezoekers met een acht beloond. In De Doelen deelt iets minder dan de helft van de bezoekers die acht uit, in Nighttown Theater eenderde en in Dodorama iets meer dan een kwart (deze vraag is ook door de geïnterviewde bezoekers van Lantaren/Venster en Dodorama in ruime mate beantwoord).

Klantvriendelijkheid personeel

Ad d: Net als bij de sfeer wordt Lantaren/Venster ook op het aspect van de klantvriendelijkheid van het personeel het hoogst gewaardeerd: 60% van de geïnterviewden daar geeft hiervoor een acht (ter vergelijking: voor De Doelen is dit 46%, Dodorama: 38% en Nighttown theater 26%).

Het gemak waarmee je aan een kaartje kunt komen en de prijs van een kaartje

Ad e en f: over het gemak waarmee men aan een kaartje kan komen en de prijs van het kaartje wordt over alle locaties een hoge waardering gegeven (tussen de zeven en de tien).

In het algemeen valt bij de beantwoording van deze vraag op dat er vrij hoog gescoord wordt.

De meeste geïnterviewden geven zevens en achten op alle aspecten. Opvallend was het aantal geïnterviewden bij Nighttown Theater dat een zes scoort op de mate waarin concerten daar tot hun recht komen en de sfeer rond de concerten. Een dergelijke lage score komt bij de andere drie podia niet voor.

Waarover zijn concertbezoekers ontevreden? Wat kan daar volgens hen aan gedaan worden?

Bij vraag 14 van het interview (zie bijlage 1) kregen de geïnterviewden de gelegenheid aan te geven over welke zaken men ontevreden is en hoe dit verholpen zou kunnen worden.

Van de 112 geïnterviewden hebben 37 personen aangegeven ergens ontevreden over te zijn. 24 daarvan hebben vervolgens ook suggesties gedaan over hoe dit verholpen kan worden.

Bijna de helft van geïnterviewden die zegt ergens ontevreden over te zijn, is geïnterviewd in Nighttown Theater. Minder grote aantallen ontevredenen zijn er in Lantaren/Venster, De Doelen en Dodorama (in die volgorde). De meeste suggesties voor verbetering zijn gedaan bij Nighttown Theater en Dodorama.

Uit de ronde tafelgesprekken, waarin is gesproken over de programmering, faciliteiten en sfeer, komt naar voren hoe concertbezoekers verschillen in hun waardering van de verschillende locaties. Daar waar de een bijvoorbeeld vindt dat Dodorama een goede locatie is, waarvan de dreigende sloop zelfs bijdraagt aan de sfeer (intiem, enigszins ongeorganiseerd), laakt een ander het slechte toilet, het gebrek aan organisatie en de weinig professionele opstelling van de medewerkers.

Zowel in de interviews als in de ronde tafelgesprekken bleek dat veel bezoekers ongezouten kritiek hebben op Nighttown Theater. Deze kritiek spitst zich niet zozeer toe op de programmering van Jazz in Popular, maar veel meer op de faciliteiten, ambiance en sfeer van de locatie.

Hieronder geven wij per podium een overzicht van de resultaten van interviews en ronde tafelgesprekken over de locaties. Daarbij komen ook de suggesties die zijn gedaan voor verbetering aan de orde.

Concert-en congresgebouw De Doelen

De geïnterviewden zijn over het algemeen tevreden over De Doelen. In het ronde tafelgesprek waren enkelen van mening dat de Jurriaanse Zaal eigenlijk te groot is voor actuele muziek, gezien de beperkte omvang van het publiek. Opmerkingen over De Doelen: een 'wat sfeerloos gebouw' en 'sjiek en zakelijk'. Gesteld wordt dat de muziek in De Doelen goed tot zijn recht komt, maar dat er tijdens de pauze en na het concert geen gelegenheid is in De Doelen om met muzikanten te spreken.

Uit de interviews blijkt voorts dat enkele bezoekers ontevreden zijn over de temperatuur en airconditioning in de Jurriaanse Zaal, over de kwaliteit van de koffie in de pauze en het rookverbod in de foyer. Voorstellen voor verbetering sluiten –hoe voorspelbaar– direct hierop aan: het rookverbod zou opgeheven moeten worden en de kwaliteit van de koffie verbeterd.

Dodorama

Genoemd worden de dreigende sloop van deze zaal (en dat daar geen oplossing voor gevonden lijkt te worden). Verder noemt men het gebrek aan ventilatie. Bij de oplossingen pleit men er voor meer aandacht te schenken aan zalen als Dodorama, die experimenteel programmeren. In een van de interviews werd de hoop uitgesproken dat er meer 'gelijkgestemden' in Rotterdam zouden komen, die ook van deze muziek houden. Men vraagt om een beter beleid van de gemeente.

In de ronde tafelgesprekken komen verschillende opinies over Dodorama naar voren. Sommigen vinden het een goede locatie. Het personeel vinden zij behulpzaam ('alles kan mentaliteit'). Een enkeling vindt Dodorama chaotisch en weinig professioneel.

Als positief aspect noemt men het contact met de muzikanten: de geringe afstand tot het podium draagt bij tot een goede 'beleving' van het concert en er is gelegenheid om na het concert of in de pauze met muzikanten te spreken.

Lantaren/Venster

Ook Lantaren/Venster wordt door het geïnterviewde publiek gewaardeerd met zevens en achten op de verschillende aspecten.

Waarover is men toch nog ontevreden? Muziek krijgt volgens één van de geïnterviewden te weinig aandacht in het programma. Verder was er een klacht over de behandeling aan de kassa (het personeel heeft geen geduld) en over de sfeer in de zalen. Gesuggereerde oplossingen zijn: meer muziek, betere stoelen en voor het kassapersoneel: 'een oefening in te woord staan'.

In de ronde tafelgesprekken worden over Lantaren/Venster positieve opmerkingen gemaakt: 'zakelijk' en 'een goede sfeer' (waaruit blijkt dat ook hierover meningen kunnen verschillen, zie hiervoor). Men waardeert, net als bij Dodorama en Popular, het direct contact met de muzikanten.

Nighttown Theater

Nighttown Theater krijgt in dit onderdeel van het interview de meeste kritiek te verduren. Vergelijkbare kritiek kwam ook naar voren tijdens de ronde tafelgesprekken. De kritiek richt zich niet op de programmering, waarvoor de Stichting Jazz in Popular verantwoordelijk is, maar op Nighttown Theater als locatie voor jazzconcerten.

De critici onder de geïnterviewde bezoekers noemen de volgende punten:

- De programmering van Stichting Jazz in Popular wordt door de geïnterviewden c.q. de deelnemers aan het ronde tafelgesprek positief gewaardeerd.
- Het café van Nighttown Theater is voorafgaand aan het concert vaak leeg en ongezellig. Er wordt niet gezorgd voor een passende sfeer (men draait bijvoorbeeld alleen popmuziek). De muziek in het café zorgt soms voor storende overlast bij de jazzconcerten, in het bijzonder wanneer een DJ vast platen draait voorafgaand aan de Nighttown disco (die na 23.00 uur van start gaat).
- Het publiek komt in Nighttown Theater langs het podium binnen, hetgeen tijdens het concert als storend ervaren wordt. Tijdens concerten worden deuren dichtgeslagen en begint personeel al ruim voor 23.00 uur rond te lopen om voorbereidingen te treffen voor de disco.
- Het geluid in Nighttown Theater is vaak niet best en de ventilator in de concertruimte stoort bij het concert. De bar is nooit open, zodat men in het café een drankje moet halen. Tijdens het concert kan dat moeilijk,

omdat het publiek alleen langs het podium in het café kan komen. De toiletten van het café zijn erg smerig (een van de deelnemers: 'Met laarzen aan moet je erin').

- Wanneer de disco start is er vaak geluidsoverlast, niet alleen vanuit het café, maar ook vanuit de kelder. Soms worden concerten vanwege de overlast vroegtijdig afgebroken of is er geen tijd voor een toegift (zelfs wanneer de zaal vol zit met enthousiast publiek).

In het ronde tafelgesprek wordt door enkele deelnemers aangegeven dat de formule van Nighttown als complex best goed is. De vermenging van verschillende soorten muziek is prima, maar de jazz past er op deze manier absoluut niet. Enkele citaten:

'Ik heb flinke kritiek op een aantal zaken. Heel veel aan Nighttown Theater bevalt me niet. Het enige dat goed is, is de programmering, al vind ik wel dat er te weinig geprogrammeerd wordt. Als je binnenkomt is het café vaak leeg, ongezellig.....Er is nul 'ambiance' voor een jazzconcert. Daar begint het mee....Je komt met de bedoeling om te genieten van het concert, maar eigenlijk is alles wat eromheen zit niets'.

'Uit alles blijkt dat vanuit Nighttown geen enkele interesse is in de jazzconcerten van Popular. Dat kan je die mensen kwalijk nemen.....Ik voel me niet welkom in Popular'.

Tijdens de ronde tafelgesprekken viel op dat men over veel zaken van mening verschilt, maar de kritiek op Nighttown Theater als locatie voor jazzconcerten was opvallend eensluidend.

5 Beeldvorming over het publiek

De Rotterdamse Kunststichting constateert, mede op grond van landelijk onderzoek, dat er weinig grond bestaat om te verwachten dat sterke publieksgroei voor hedendaagse gecomponeerde muziek tot de reële mogelijkheden behoort. 'Als er al sprake is van groei, is deze zeer beperkt' (RKS, september 1999)⁵.

De deelnemers aan de ronde tafelgesprekken delen de mening van de RKS dat er slechts een beperkt publiek geïnteresseerd is in hedendaagse muziek. Zij vinden echter het beeld dat de buitenwacht lijkt te hebben van 'muzikanten die voor muzikanten spelen' en 'elitair' niet terecht. Sommigen merken op dat het vooral om een subcultuur gaat van nieuwsgierige liefhebbers, die elkaar vinden.

Deelnemers aan de ronde tafelgesprekken hebben de indruk dat er toch enige groei is van het publiek. In De Doelen is er een groeiend publiek bij de concertseries van Peter-Jan Wagemans. De verhuizing van de modern gecomponeerde muziek van Zaal De Unie naar Lantaren/Venster heeft er voor gezorgd dat een heel nieuw publiek in deze concerten is gaan bezoeken. Een van de deelnemers aan een ronde tafelgesprek zegt hierover: 'Tot mijn stomme verbazing kwam ik in Lantaren/Venster maar twee of drie vaste bezoekers van Zaal De Unie tegen. Verder is er vooral nieuw publiek dat komt....Wat me verbaast is dat je wanneer je dezelfde programmering met dezelfde programmeur naar een andere locatie verplaatst, je een ander publiek aanspreekt. Dat is merkwaardig'.

De deelnemers geven desgevraagd verschillende verklaringen hiervoor:

- 'blijkbaar is de plaats en de sfeer die deze uitstraalt toch heel belangrijk';
- 'wellicht speelt een rol dat in Lantaren/Venster veel verschillende dingen gebeuren. Dat geeft een levendige basis';
- 'daar waar bij Zaal De Unie toch wel sprake is van enige drempelvrees voor nieuw publiek, heeft Lantaren/Venster dat niet'.

Noot 5 Hedendaagse gecomponeerde muziek is een onderdeel van de actuele muziek, naast jazz, geïmproviseerde muziek en avant-garde popmuziek.

6 De toekomst van actuele muziek in Rotterdam

Welk beeld hebben de geïnterviewde concertbezoekers van de toekomst van de actuele muziek in Rotterdam? Welke ontwikkeling in programmering en podia is wenselijk?

Volgens de bezoekers die deelnamen aan de ronde tafelgesprekken heeft Rotterdam wel een goed concertaanbod van actuele muziek. Vervolgens noemt men een aantal andere factoren dat bepaalt of dat aanbod ook succes heeft. Dit zijn:

De aantrekkingskracht, sfeer en ambiance van de podia

Wat wordt hiermee bedoeld? Een veel gehoorde mening is dat bezoekers na het concert nog even na kunnen praten. Bij de Rotterdamse Schouwburg heeft café Floor die functie. Verder zijn niet de concerten alleen belangrijk, maar ook voorzieningen eromheen als een leestafel met muziektijdschriften of een lezing vooraf (zoals bij De Doelen gebeurt).

Essentieel is ook om de randvoorwaarden waaronder geprogrammeerd wordt goed te regelen (waarbij men verwijst naar de opmerkingen die zijn gemaakt over Nighttown Theater).

De locatie is sterk bepalend voor de aantrekkingskracht. Wanneer je 'goede plekken' creëert, dan komt het publiek wel, zo zegt men.

De invloed van (professionele) programmeurs

Een actieve programmeur of directeur heeft grote invloed op het succes van de programmering. Daarbij werd onder meer verwezen naar de invloed die de nieuwe directeur van het Nederlands Architectuur Instituut heeft gehad op het succes van dat instituut. Het gaat om een persoon die mensen enthousiast weet te maken en die kan organiseren.

Effectieve promotie is belangrijk, zo mogelijk in samenwerking tussen zalen en andere (culturele) instellingen

Ideeën zijn onder meer: samen organiseren van festivals, meer samenwerking met conservatorium/SKVR/Erasmus Universiteit, meer professionele PR en het uitbrengen van verzamel Cd's met bekende en onbekende namen).

De meeste geïnterviewden zijn geen voorstander van een gespecialiseerde zaal voor actuele muziek

Sommigen pleiten er voor om bestaande locaties te verbeteren, anderen zien meer in een samenvoeging van het aanbod van actuele muziek in één zaal (daarbij verwijst men naar de discussie over een Centrum voor Actuele Muziek in Rotterdam).

In de interviews is gevraagd of de voorkeur van bezoekers uit gaat naar een zaal die gespecialiseerd is in hedendaagse muziek of naar een zaal waar deze muziek naast andere muziek (of dans, theater etc.) wordt gepresenteerd. Uit de beantwoording blijkt dat slechts een op de vijf geïnterviewden een gespecialiseerde zaal wenselijk vindt. Iets meer dan eenderde van de geïnterviewden is voorstander van een combinatie met andere muziek of andere podiumkunsten. De overige geïnterviewden (42%) hebben geen directe voorkeur.

De ronde tafelgesprekken leverden aanvullende informatie op: er zijn voorstanders van een formule waarbij muziek wordt ondergebracht in een zaal waar ook andere podiumkunsten zijn, bijvoorbeeld dans en theater. Een deelnemer aan het ronde tafelgesprek: 'Een idee is om in Lantaren/Venster

niet alleen een werkplaats voor dans en theater, maar ook een voor muziek te hebben. Dat zou een goede toevoeging zijn. Muzikanten zouden er hun stek kunnen vinden'. Meerdere mensen vinden de sfeer en ambiance van Lantaren/Venster een goed voorbeeld voor een podium voor actuele muziek. Lantaren/Venster wordt ervaren als een laagdrempelig podium, dat zakelijk goed wordt geleid en waar ook een plek zou kunnen zijn voor goed contact tussen publiek en muzikanten.

Welke locatie of constructie ook gekozen wordt, er zal altijd een deel van het publiek zijn dat zich daar niet in thuis voelt, zo zegt men ('Elk voordeel heb zijn eigen nadeel' (Johan Cruijff). Een van de deelnemers aan de ronde tafelgesprekken: 'Dat heeft ook iets te maken met de dynamiek van de stad. Wanneer je alles in één schouwburg zou zetten, dan roept dat onvermijdelijk een reactie op van een groep die dat niets vindt. Daar hoef je niet bang voor te zijn. Een zaal als Dodorama is ook vanuit het niets begonnen'.

Over de relatie met het gemeentelijk cultuurbeleid wordt onder meer opgemerkt dat het een politieke keuze is om deze muziek te willen subsidiëren. Deelnemers aan de ronde tafelgesprekken: 'Rotterdam moet de traditie koesteren' en 'legitimatie van subsidies moet niet uit getallen blijken maar uit de kwaliteit van de muziek'.

7 Samenvatting en conclusies

Langs kwalitatieve weg onderzochten wij de achtergronden, meningen en wensen van het publiek voor actuele muziek in Rotterdam. Daartoe zijn interviews gehouden met 112 bezoekers van concerten voor actuele muziek (jazz, gecomponeerde muziek van deze eeuw en geïmproviseerde muziek) van de Rotterdamse podia Lantaren/Venster, Dodorama, concert en congresgebouw De Doelen en Nighttown Theater (Jazz in Popular). Tevens zijn op 27 en 28 juni 2000 twee rondetafelgesprekken gehouden met concertbezoekers. In deze gesprekken, waaraan door tien personen is deelgenomen, is gesproken over de achtergronden en de ontwikkeling van de interesse in actuele muziek, over de vier concertpodia, over (de beeldvorming van) het publiek en de toekomst van de actuele muziek in Rotterdam. Het onderzoek wijst uit dat het concertpubliek sterk uiteenloopt in leeftijd, maar dat de grootste groep bezoekers tussen 30 en 40 jaar oud is, grotendeels afkomstig uit Rotterdam en regio en relatief hoog opgeleid (HBO/WO). Verder blijkt dat de concertbezoekers, vergeleken met de gemiddelde cultuurdeelname van de Nederlandse bevolking, tot de actieve cultuurparticipanten gerekend mogen worden. De concertbezoekers verschillen in de mate waarin zij naast het podium waar zij geïnterviewd zijn ook een van de andere drie podia bezoeken. De bezoekersgroepen van Jazz in Popular en Dodorama overlappen elkaar gedeeltelijk. De bezoekers van concert-en congresgebouw De Doelen komen niet of nauwelijks op de andere podia. Wanneer we het podiumbezoek van de totale groep van 112 geïnterviewde bezoekers bekijken, dan valt op dat over de hele linie Nighttown en Lantaren/Venster door de meeste bezoekers (wel eens) bezocht worden. De geïnterviewde bezoekers informeren zich over het concertprogramma via de folder van de zaal of via vrienden/bekenden. Alle andere media scoren beduidend lager.

In hun mening over de programmering van de vier podia, over de mate waarin concerten in de betreffende zaal tot hun recht komen, de sfeer rond de concerten, de klantvriendelijkheid van het personeel, het gemak waarmee je aan een kaartje kunt komen en de prijs van de kaartjes zijn de bezoekers positief. Nighttown Theater springt er wat negatief uit, doordat een vergeleken met de andere podia grote groep bezoekers dit podium met een zes honoreert (in plaats van de zevens en achten die regel zijn)

Van de 112 bezoekers uiten 37 bezoekers hun ontevredenheid over bepaalde aspecten van de podia. In het rapport worden deze aspecten opgesomd. Met name Nighttown Theater krijgt kritiek te verduren, zowel in de interviews als in de ronde tafelgesprekken.

In de ronde tafelgesprekken wordt erkend dat het publiek voor actuele muziek in Rotterdam niet groot is en dat het vooral om een subcultuur gaat. Toch gelooft men in de potentiële groei van het publiek, in het bijzonder omdat bij de verhuizing van de muziekprogrammering van Zaal de Unie naar Lantaren/Venster een nieuw publiek is bereikt.

Wat betreft de toekomst van actuele muziek in Rotterdam lopen de meningen over de noodzaak van een gespecialiseerd podium uiteen. Slechts een op de vijf geïnterviewden lijkt zo'n zaal wenselijk. Uit de ronde tafelgesprekken komt naar voren dat men wel mogelijkheden ziet in een podium waarin actuele muziek met andere kunstdisciplines vermengd wordt.

Enkele (voorzichtige) conclusies

- Uit de ronde tafelgesprekken blijkt hoe belangrijk de binding van het publiek aan de locatie is. Dit levert nieuwe mogelijkheden op voor potentiële groei van het publiek. Opvallend is bijvoorbeeld dat het concertpubliek voor de muziek in Lantaren/Venster na de verplaatsing vanuit Zaal De Unie groeide en –naar de indruk van geïnterviewden– fors van samenstelling veranderde. Een mogelijke verklaring is dat bezoekers van Lantaren/Venster, die daar al komen voor theater, dans of film tevens de concerten zijn gaan bezoeken. Het onderzoek levert geen gegevens op die dit kunnen onderbouwen of ontkennen.
- De concertbezoekers die deelnamen aan het ronde tafelgesprek onderstrepen het belang van ontmoeting, van beleving van het concert voor en na het concert, van enige 'intimiteit'. Wat betreft de behoefte aan intimiteit lijkt dit vergelijkbaar met de motieven die er zijn geweest om tot het vlakke vloertheater te komen: een geringe afstand tot het speelvlak (podium) is voor veel concertbezoekers van actuele muziek blijkbaar een belangrijke factor in het beleven van concerten. Tijdens interviews en ronde tafelgesprekken werden hierover regelmatig opmerkingen gemaakt. Onder meer wordt veel belang gehecht aan live-muziek, in het bijzonder bij de jazz.
- Verbetering van de situatie rond de jazzprogrammering in Nighttown Theater is volgens een aanzienlijk deel van de geïnterviewden noodzakelijk
- Opvallend is de scheiding tussen verschillende publieksgroepen van de onderzochte Rotterdamse podia. Vaste bezoekers van Dodorama komen over het algemeen niet in Lantaren/Venster of De Doelen. Doelen bezoekers komen op hun beurt niet op de andere drie podia, ook al wordt daar sterk verwante muziek geprogrammeerd. Blijkbaar is niet alleen de voorkeur voor een bepaalde muziekstroming belangrijk, maar ook de plaats en de sfeer die deze uitstraalt van groot belang.

Bijlage 1 Vragenlijst interviews onderzoek concertbezoekers

Introductie

De Rotterdamse Kunststichting wil graag meer weten over de achtergrond, de meningen en wensen van het publiek dat de concerten van hedendaagse muziek bezoekt in Lantaren/Venster, concert-en congresgebouw De Doelen, Dodorama en Nighttown Theater (Jazz in Popular). Wij verzoeken u daartoe mee te werken aan een korte enquête hierover (tijdsduur: ca 5 minuten).

- 1 Respondentnummer.....
- 2 Plaats waar respondent is benaderd.....
(1 = Lantaren/Venster; 2 = De Doelen; 3 = Dodorama; 4 = Nighttown Theater)
- 3 Datum.....

Persoonlijke kenmerken

- 4 Geslacht:
 Man
 Vrouw
- 5 Wat is uw leeftijd?.....
- 6 Wat is uw woonplaats?.....
- 7 Wat is de hoogste opleiding die u heeft afgemaakt?
 lager-of basisonderwijs
 lager beroepsonderwijs
 middelbaar voortgezet onderwijs
 middelbaar beroepsonderwijs
 hoger voortgezet onderwijs
 hoger beroepsonderwijs
 wetenschappelijk onderwijs

Deelname aan culturele activiteiten

- 8 Zou u kunnen aangeven welke van de volgende culturele activiteiten u bezoekt en hoe vaak u dat doet?
 - a Bioscoop of filmhuis nooit/soms/regelmatig/vaak
 - b Toneelvoorstelling nooit/soms/regelmatig/vaak
 - c Uitvoering klassieke muziek nooit/soms/regelmatig/vaak
 - d Dans-of balletuitvoering nooit/soms/regelmatig/vaak
 - e Cabaretvoorstelling nooitsoms/regelmatig/vaak
 - f Popconcert nooit/soms/regelmatig/vaak
 - g Jazzconcert nooit/soms/regelmatig/vaak
 - h Concert van hedendaagse
gecomponeerde muziek nooit/soms/regelmatig/vaak
 - i Museum nooit/soms/regelmatig/vaak
 - j Galerie nooit/soms/regelmatig/vaak

- 9 Bespeelt u zelf een muziekinstrument? Zo ja, doet u dat als amateur of op professionele basis?
- nee
 - ja
 - amateur
 - professioneel

Bezoek aan concerten van hedendaagse muziek in Rotterdam

- 10 Bezoekt u de volgende concertlocaties van hedendaagse muziek en zo ja, hoe vaak bent u daar in de afgelopen 12 maanden geweest?:
- 1 de jazzconcerten in Nighthtown Theater ja/nee
(Jazz in Popular)
 - 2 Zo ja,keer geweest
 - 3 de concerten in Dodorama ja/nee
 - 4 Zo ja,keer geweest
 - 5 de concerten in Lantaren/Venster ja/nee
 - 6 Zo ja,keer geweest
 - 7 De concerten in concert- en congresgebouw De Doelen
 - a van het Doelenensemble (de serie 'mediterraniser la musique') ja/nee
zo ja, keer geweest
 - b in de serie 'het strikkwartet van deze eeuw' ja/nee
zo ja, keer geweest
 - c in de serie 'premières in De Doelen' ja/nee
zo ja, keer geweest
 - d zijn de jazzconcerten in het Doelencafé ja/nee
zo ja, keer geweest

Mediagebruik

- 11 Hoe bent u te weten gekomen dat dit concert vanavond plaatsvindt? (meerdere antwoorden mogelijk)
- aankondiging in dagblad/weekblad
 - ladderadvertentie in dagbladen/weekblad/huis aan huisblad
 - aankondiging in huis aan huisblad (Havenloods e.d.)
 - R'uit magazine Rotterdam
 - programmapolder zaal
 - Radio Rijnmond
 - TV Rijnmond
 - landelijke radioprogramma
 - landelijk televisieprogramma
 - vrienden/bekenden
 - weet niet

- 12 Hieronder wordt een aantal aspecten van de zaal waar u nu bent aangegeven; wilt u hiervoor een rapportcijfer tussen de 1 en 10 geven? (wanneer de respondent te weinig bekend is met een of meerdere aspecten, dan kan het ? omcirkeld worden)

Rapportcijfer

- a Het aanbod van hedendaagse muziek in deze zaal c.q. dit onderdeel van de programmering
- b De mate waarin de concerten tot hun recht komen in deze zaal
- c De sfeer rondom de concerten in deze zaal
- d De klantvriendelijkheid van het personeel
- e Het gemak waarmee u aan een kaartje kunt komen
- f De prijs van de toegangskaartjes voor de concert-programmering in deze zaal

- 13 Gaat uw voorkeur uit naar een zaal die is gespecialiseerd in hedendaagse muziek of naar een zaal waar deze muziek naast andere muziek (of dans, theater, etc.) wordt gepresenteerd?

- zaal die is gespecialiseerd in hedendaagse muziek
- zaal waar deze muziek naast andere muziek wordt gepresenteerd
- geen voorkeur

- 14 Indien u over één of meer aspecten ontevreden bent, zou u hieronder kunnen aangeven waaraan dat ligt en hoe dit volgens u verholpen zou kunnen worden? (NB: dit kunnen ook andere aspecten zijn dan de in de vorige vraag genoemde!)

Ik ben ontevreden over:

.....
.....
.....
.....
.....

Dat zou te verhelpen zijn door:

.....
.....
.....
.....
.....

Ik ben ontevreden over:

.....
.....
.....
.....
.....

Dat zou te verhelpen zijn door:

.....
.....
.....
.....
.....

Ronde tafelgesprekken

- 15 De Rotterdamse Kunststichting organiseert drie ronde tafelgesprekken met bezoekers van de concerten van hedendaagse muziek, om meer te weten te komen over hun mening over het aanbod van concerten en de wensen ten aanzien van dit aanbod en de accommodaties. Deze gesprekken vinden plaats in mei en juni, in de avond, op nader te bepalen data, bij de Rotterdamse Kunststichting aan de Mauritsweg 35 te Rotterdam. Duur: ongeveer anderhalf uur a twee uur, in groepen van 8-10 personen.

Als tegenprestatie kunt u het laatste concert in Lantaren/Venster op 31 mei gratis bezoeken. Dit is een bijzondere avond rond de jonge componist Marijn Simons, onder de titel 'Titaantjes', met werk van Marijn Simons zelf en van Darius Milhaud. Aan de avond wordt onder meer meegewerkt door het Mondriaan Kwartet).

Bent u bereid mee te werken aan zo'n rondetafelgesprek?

ja

nee

Wanneer u wilt meewerken, dan noteer ik graag uw gegevens, zodat u daarvoor uitgenodigd kunt worden:

Naam:.....

Adres:.....

Postcode/woonplaats:.....

Telefoon:.....

Wanneer u zich hebt opgegeven dan wordt hierover op korte termijn met u contact opgenomen.

Dank voor uw medewerking.

Bijlage 2 locaties/concertdata publieksonderzoek

Concert-en congresgebouw De Doelen

- 7 mei concert Doelenensemble in de serie Meditteraniser la Musique (Jurriaanse Zaal)
- 31 mei concert in de serie Wereldpremières in De Doelen (Jurriaanse Zaal)

Lantaren/Venster:

- 19 april Iva Bittova
- 2 mei De Volharding

Dodorama

- mei David Garland
- 25 mei Club Dodo

Nighttown Theater (Jazz in Popular)

- 29 april Sean Bergin/Mal Waldron/Arjen Gorter/John Betsch
- 13 mei Trois Jours Festival: Benoît Delbecq/Vershki Da Koreshki & Guests

Bijlage 3 Lijst gespreksthema's ronde tafelgesprekken

- 1 Introductie onderzoek
- 2 Kennismakingsrondje (voorstellen, waar is men geïnterviewd?)
- 3 Hoe bent u als bezoeker van jazzconcerten/gecomponeerde muziek/geïmproviseerde muziek hierin geïnteresseerd geraakt?
- 4 Hoe heeft die belangstelling zich ontwikkeld?
- 5 Wat is uw mening over de locaties waar nu de concerten plaatsvinden? (programmering, faciliteiten als bar, toiletten, garderoberuimte, akoestiek e.d.; sfeer)
- 6 Beeldvorming: In Rotterdam blijkt slechts een beperkt publiek geïnteresseerd te zijn in actuele muziek. Wat vindt u daarvan? Wat zijn oorzaken?
- 7 Dit leidt soms tot beeldvorming bij o.m. de politiek van een elitair en marginaal publiek. Wat vindt u daarvan?
- 8 De toekomst van de moderne muziek in Rotterdam. Wat zou er naar uw mening moeten gebeuren ten aanzien van het muziekaanbod/de podia?

Bijlage 4 Waardering concertzalen

Tabel De mate waarin de concerten tot hun recht komen in deze zaal (gewaardeerd in cijfer 1-10)

Waardering zaal in cijfers 1-10	Totaal	Lantaren/venster	De Doelen	Dodorama	Nighttown theater
1	1 (1%)				1 (4%)
4	1 (1%)				1 (4%)
5	4 (4%)	1 (4%)		1 (3%)	2 (7%)
6	9 (8%)	2(8%)	1(4%)	1 (3%)	5 (19%)
7	23(21%)	6 (24%)	9(32%)	3 (9%)	5 (19%)
8	27(24%)	3 (12%)	12(43%)	6 (19%)	6 (21%)
9	4(4%)		1 (4%)	3 (9%)	
10	6(5%)			4 (13%)	2 (7%)
Weet niet/geen antwoord	37(32%)	13(52%)	5 (17%)	14(44%)	5 (19%)
Totaal	112	25	28	32	27
	(100%)	(100%)	(100%)	(100%)	(100%)

Literatuur

Het bereik van de kunsten, Haan, Jos de en Wim Knulst, Sociaal en Cultureel Planbureau, maart 2000

Rotterdamse Kunststichting, brief over het budget nieuwe muziek aan de Bestuursdienst d.d. 17 september 1999 (kenm PV/JD/gm0442)

Omvang en profiel markt voor jazzpodia in Zuid-Holland, Blok, drs A.M. en drs. K.E. Ruigrok, Motivaction, april 1999

Programmafolders van Dodorama, concert-en congresgebouw De Doelen, Jazz in Popular en Lantaren/Venster.